

ประวัติไข้หวัดใหญ่ที่เคยระบาดบนโลก

นำเสนอเมื่อ : 1 มิ.ย. 2552

ไข้หวัดใหญ่ เป็นโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ ที่สามารถระบาดได้กว้างขวาง และมีความรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ โรคนี้มีชื่อภาษาอังกฤษว่า "Influenza" ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือ "Influentia" (แปลว่า "Influence" ความชั่วร้ายจากดวงดาว) เนื่องจากคนสมัยก่อน เชื่อว่า การระบาดของโรคนี้มาจากอิทธิพลของดวงดาวและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ นายแพทย์ฮิปโปเครติส (Hippocrates) บิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบันได้บันทึกโรคนี้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๑๓๑ ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบเป็นครั้งแรกว่า โรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นคนละชนิดกับไวรัสที่เป็นสาเหตุของการเกิดไข้หวัด

ชื่อภาษาไทย **ไข้หวัดใหญ่**

ชื่อภาษาอังกฤษ **Influenza, Flu**

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ (influenza virus) ซึ่งอยู่ในกลุ่มไวรัสที่เรียกว่า "Orthomyxovirus"

ไวรัสไข้หวัดใหญ่มีอยู่ 3 ชนิดใหญ่ๆ ได้แก่ เอ (A), บี (B), และ ซี (C)

ชนิดเอและบีมักก่อให้เกิดอาการรุนแรง และอาจพบระบาดได้กว้างขวาง และสามารถกลายพันธุ์ได้ง่าย จึงแตกแขนงเป็นสายพันธุ์ย่อยใหม่ๆ ก่อให้เกิดการระบาดของโรคได้ง่ายและรวดเร็ว

ชนิดซี มักเป็นไม่รุนแรง และเกิดการระบาดในวงแคบ (เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น)

ไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ สามารถพบได้ทั้งในคนและสัตว์ (ส่วนอีก ๒ ชนิด พบเฉพาะในคน)

แบ่งเป็นสายพันธุ์ย่อยๆ โดยมีชื่อเรียกตามชนิดของโปรตีน ที่พบบนผิวของเชื้อไวรัส โปรตีนดังกล่าวมีอยู่ ๒ ชนิด ได้แก่

ฮีแม็กกลูตินิน (hemagglutinin) เรียกย่อๆ ว่า **H** ซึ่งมีอยู่ ๑๕ ชนิดย่อย

นิวรามินิเดส (neura-minidase) เรียกย่อๆ ว่า **N** ซึ่งมีอยู่ ๙ ชนิดย่อย

จึงใช้ตัวอักษร H ควบกับ N โดยมีตัวเลขกำกับท้ายอักษรแต่ละตัว ตามชนิดของโปรตีนที่พบ

1. "ปฐมบทโรคระบาดครั้งใหญ่" ปีค.ศ.1580 (พ.ศ.2123)

จากหลักฐานที่พิสูจน์ได้จนถึงขณะนี้พบว่า

โรคไข้หวัดใหญ่ระบาดรุนแรงไปทั่วโลกครั้งแรกเมื่อปีค.ศ.1580 มีจุดเริ่มต้นจากทวีปเอเชีย แพร่ไปยังทวีปแอฟริกาตามคาวยยุโรป

รายงานในวารสารจุลชีววิทยา "Applied Microbiology" ปีค.ศ.2001 หรือเมื่อ 8 ปีก่อน ชี้ว่าโรคระบาดครั้งนี้ทำให้ประชากรในเมืองหลายแห่งของสเปนตายยกเมือง

ส่วนในกรุงโรม ประเทศอิตาลี มีผู้เสียชีวิต 8,000 คน และเป็นที่มาของคำว่า "Influenza" หรือ "ไข้หวัดใหญ่" ที่เราเรียกกันทุกวันนี้

โดยมีรากศัพท์ภาษาอิตาเลียนจากคำว่า "Influenza del Freddo" แปลว่า "อาการจับไข้"

คล้อยหลังอีก 160 ปีต่อมา คนอังกฤษจึงหยิบยืมตัดทอนคำว่า "Influenza" มาใช้เรียกคนที่ป่วยเป็นไขหวัดรุนแรง

2. "ไข้หวัดสเปน" ปีค.ศ.1918-1919 (พ.ศ.2461-2462)

ไข้หวัดใหญ่สเปน นับเป็นภาวะโรคไข้หวัดใหญ่ระบาดครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์โลก คาดว่ามีประชากรโลกเสียชีวิต 20-40 ล้านคน

เมื่อแยกช่วงอายุออกมาพบด้วยว่า ไข้หวัดสเปนยังทำให้ประชากรวัยหนุ่มสาวเสียชีวิตไปร้อยละ 8-10 เปอร์เซนต์

ความสูญเสียมหาศาลนี้ช่วยผลักดันให้ทั่วโลกร่วมมือกันพัฒนาองค์ความรู้ทางการแพทย์และวิจัยผลิตยาสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพรับมือเชื้อไวรัสได้ดี กว่าเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑-๒๔๖๒ ซึ่งคร่าชีวิตคนราว ๒๐-๔๐ ล้านคน เนื่องจากเกิดระบาดในประเทศสเปนก่อนแพร่ไปทั่วโลก จึงมีชื่อว่า "ไข้หวัดใหญ่สเปน (Spanish flu)" เชื้อสายพันธุ์นี้ได้กลับมาระบาดใหญ่อีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.๒๕๒๐

3. "ไข้หวัดใหญ่เอเชีย" ปีค.ศ.1956-1958 (พ.ศ.2499-2501)

ไข้หวัดใหญ่เอเชียมีความรุนแรงน้อยกว่าไข้หวัดสเปนหลายเท่า แต่ก็ลามจากเอเชียไปถึงสหรัฐอเมริกา เฉพาะในสหรัฐมีผู้เสียชีวิต 70,000 คน ขณะที่ยอดรวมคนติดเชื้อและเสียชีวิตทั่วโลกมีสูงกว่า 1 ล้านคน

ไวรัสกลายพัฒนามาจากไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ "เอช 2 เอ็น 2" พบการแพร่ระบาดครั้งแรกในประเทศรัสเซีย กระทั่งระบาดใหญ่ช่วงปีค.ศ.1889 (พ.ศ.2432)

ผู้ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่เอเชียมั้อัตราการเสียชีวิตต่ำ แต่เนื่องจากโรคระบาดนานถึง 2 ปีกว่าจะยุติ คอยซ้ำเติมปัญหาไข้หวัดใหญ่ระบาดตามฤดูกาลอยู่แล้วให้แยหนักขึ้นไปอีก

4. "ไข้หวัดฮ่องกง" ปีค.ศ.1968 (พ.ศ.2511)

ไวรัสไข้หวัดใหญ่ฮ่องกง "เอช 3 เอ็น 2" กลายพันธุ์จากเชื้อไข้หวัดใหญ่เอเชีย ทั้งห่างกันราว 10 ปี พบครั้งแรกในเกาะฮ่องกง ก่อนลามไปยังเวียดนาม สิงคโปร์ อินเดี ยฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ยุโรป แอฟริกา อเมริกาใต้ และทหารผ่านศึกอเมริกันที่เคยรบสมรภูมิเวียดนามเอาโรคกลับไปแพร่ในแผ่นดิน สหรัฐ

เชื้อไข้หวัดฮ่องกงเป็นอันตรายต่อสุขภาพมนุษย์น้อยกว่าไข้หวัดสเปนและไข้หวัดเอเชีย แต่ก็เป็เหตุให้ชาวโลกมตายไป 7 แสนคนโดยประมาณ

ในฮ่องกงมีผู้ติดเชื้อ 500,000 คน ส่วนตัวเลขคนล้มตายไม่มากนัก

เชื่อว่าเพราะร่างกายมีภูมิคุ้มกันอยู่แล้วตั้งแต่เมื่อครั้งเจอกับภัยไข้ ไข้หวัดใหญ่เอเซียระบาด

5. "ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์หมู : Swine Flu" ปีค.ศ.1976 (พ.ศ.2519)

เดือนกุมภาพันธ์ ปี 1976 นายทหารอเมริกันประจำค่ายฟอร์ตดิคซ์ รัฐนิวเจอร์ซีย์ เสียชีวิตหลังติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ เอช 1 เอ็น 1 ชนิดเดียวกับที่พบในหมู

เนื่องจากเชื้อเอช 1 เอ็น 1 ที่ว่านี้มีสายพันธุ์ในกลุ่มเดียวกับไวรัสไข้หวัดสเปน จึงทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเกิดอาการ "ตื่นตูม" สั่งเดินหน้าโครงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโดยด่วน แต่ผลกระทบจากการฉีดวัคซีนเขาสร้างร่างกายกลับกลายเป็นว่าอันตรายมากกว่าการ ติดเชื้อเสียอีก

สรุปแล้ว ทั่วสหรัฐมีคนเสียชีวิตเพราะไวรัสตัวนี้เพียง 1 คน นั่นก็คือ ทหารค่ายฟอร์ตดิคซ์ ส่วนคนที่แพ้วัคซีนเสียชีวิตมีถึง 25 ราย

6. "ไข้หวัดรัสเซีย" ปีค.ศ.1977-1978 (พ.ศ.2520-2521)

ไข้หวัดใหญ่รัสเซีย เป็นไวรัสในกลุ่ม เอช 1 เอ็น 1 เหมือนกับไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์หมูที่ระบาดช่วงปี 1976 และไข้หวัดใหญ่สเปน

ผู้เสียชีวิตและติดเชื้อจนป่วยหนักส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก เพราะร่างกายยังไม่เคยมีภูมิคุ้มกันเชื้อสายพันธุ์นี้มาก่อน ส่วนคนอายุ 25 ปีขึ้นไปไม่ค่อยเป็นอะไรมากนัก

7. "ไข้หวัดใหญ่ เอช 5 เอ็น 1" หรือ "ไข้หวัดนก" ปีค.ศ.2003 (พ.ศ.2546)

ปี 2003 องค์การอนามัยโลกประกาศว่าพบไวรัสไข้หวัดใหญ่ตระกูล "เอช 5 เอ็น 1" หรือ "ไข้หวัดนก" สายพันธุ์ใหม่ล่าสุดในทวีปเอเชีย มีพิษรุนแรงกว่าเชื้อไข้หวัดนกในอดีต

ผู้ติดเชื้อมีเปอร์เซ็นต์เสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 60 คล้ายๆ กับไข้หวัดใหญ่สเปน สร้างความหวาดวิตกขนานใหญ่ไปทั่วโลก

เพราะเหตุที่ไวรัสจะติดจากสัตว์ปีกสู่คนเท่านั้น ไม่ติดแบบ "คนสู่คน" ทำให้มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคระบาดทำได้ง่ายขึ้น แต่ก็ระบาดกระจายสู่หลายประเทศจนได้ เช่น ไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย จีน ฮองกง อินเดีย ไนจีเรีย อิรัก อาเซอร์ไบจาน อียิปต์ อังกฤษ ออสเตรเลีย อิตาลี กรีซ สวิตเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศส โครเอเชีย เยอรมนี

ยอดรวมผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเฉียด 300 ราย

ล่าสุดปีนี้ ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)

เริ่มมีไวรัส H1N1 กลับมาอีกครั้ง มีผู้เสียชีวิตเบื้องต้นแล้วหลายคน ซึ่งตอนนั้นนักวิชาการยังไม่ยืนยันว่าจะไม่ติดต่อกันคนสู่คน

แต่นักวิชาการเกรงว่า ถ้าคนรับเชื้อ H1N1 พร้อมๆ กับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่พบในคนอยู่ในร่างกายคนเดียวกัน เชื้อทั้ง 2 สามารถแลกเปลี่ยนสายพันธุ์ จนกลายเป็นสายพันธุ์ใหม่ เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่นี้จะสามารถแพร่จากคนสู่คน (ทำนองเดียวกัน หมูสามารถรับเชื้อทั้ง 2 สายพันธุ์จากไต่ และสามารถแลกเปลี่ยนสายพันธุ์ในตัวหมู

กลายเป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ซึ่งจะติดให้คน แล้วคนติดสู่คนด้วยตัวเองได้) ถ้าเป็นเช่นนี้
ก็จะเกิดการระบาดของโรคอย่างกว้างขวางและร้ายแรงได้
เพราะเป็นเชื้อไขหวัดใหญ่ตัวใหม่ที่มนุษย์เราไม่เคยเผชิญมาก่อนเลย

ขอบคุณข้อมูลจาก :: [บอร์ด gconsole.com](http://บอร์ด.gconsole.com)